

Lesbrief 89: juni 2022

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@onzetaal.nl.

Zalmchaos in Taiwan

In 2021 begonnen mensen in Taiwan plots hun achternaam te veranderen. Vonden ze hun naam dan niet leuk meer? Dat was het niet zozeer; er zat een heel andere reden achter.

> [Lees verder](#)

Hoe leren jonge kinderen een taal?

Het is ook voor de wetenschap nog steeds een raadsel: hoe is het mogelijk dat jonge kinderen schijnbaar moeiteloos hun moedertaal leren? Michiel van der Louw, een 4-vwo-leerling uit Emmeloord, besloot het uit te zoeken.

> [Lees verder](#)

Zalmchaos in Taiwan

In 2021 begonnen mensen in Taiwan plots hun achternaam te veranderen. Vonden ze hun naam dan niet leuk meer? Dat was het niet zozeer; er zat een heel andere reden achter.

Een restaurantketen had met een ongewone actie de aandacht getrokken: als op je identiteitskaart het woord voor 'zalm' stond ('gui yu'), mocht je met vijf vrienden zoveel sushi komen eten als je maar lustte. Lekker!

Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. Taiwanese lieten [hun naam veranderen](#) in onder meer 'Zalmprins', 'Meteoor Zalmkoning' en 'Zalm Gefrituurde Rijst'. En daar bleef het niet bij, want [de wet bepaalt](#) dat Taiwanese maar liefst drie keer van naam kunnen veranderen. De pret kon dus niet op, maar na drie naamsveranderingen zitten meer dan driehonderd Taiwanese nu met de gebakken zalm: ze kunnen niet meer van hun naam af.

Gelukkig bestaat er voor bijna alles een oplossing. De Taiwanese regering bespreekt een voorstel om [de wet aan te passen](#).

Vragen en opdrachten

Lees de tekst. De vragen en opdrachten kun je met een klasgenoot maken. Bespreek daarna de antwoorden met de hele klas.

- 1a** Ben jij tevreden met je voornaam? Of zou je liever een andere naam hebben? Zo ja, welke?
- 1b** En hoe is dat met je achternaam? Als je daarmee ontevreden bent of je hebt er anderszins problemen mee, geef dan aan waarom dat zo is.
- 1c** Soms wordt een naam door anderen verbasterd, bijvoorbeeld als grap of om te plagen. Van de achternaam 'Hooier' maakt men dan bijvoorbeeld 'schooier'. Gebeurt dat weleens met jouw voor- of achternaam? Wat vind je daarvan?
- 1d** Welke gegronde redenen kun je bedenken om je achternaam te veranderen?

- 2a** Wat vind je van de actie van de restaurantketen waarover het artikel spreekt?
- 2b** Waarom zou oud-minister Gerrit Zalm 'achter het net vissen' in Taiwan?
- 2c** Waar moeten Taiwanese die hun naam vaker veranderen, voor oppassen?
- 2d** Waarom neemt de overheid in Taiwan maatregelen om de actie een halt toe te roepen?

- 3a** Zou zo'n actie in Nederland ook mogelijk zijn? Waarom wel/niet?
- 3b** Welk gerecht komt daar volgens jou het meest voor in aanmerking? Waarom?

- 4** Komt de tekst over naamsveranderingen in Taiwan op je over als een broodje-aap-verhaal? Zo ja, wat kun je doen om vast te stellen of het dat inderdaad is of niet?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Hoe leren jonge kinderen een taal?

Het is ook voor de wetenschap nog steeds een raadsel: hoe is het mogelijk dat jonge kinderen zonder dat ze er les in krijgen schijnbaar moeiteloos hun moedertaal leren? Van vele duizenden woorden leren ze in een paar jaar tijd de vorm en de betekenis zonder dat iemand hun die uitlegt.

Dan pikken ze daarnaast ook nog de basis van de grammatica op. In welke volgorde je de woorden zet bijvoorbeeld: zeg je 'De jongen eet een appel' zoals in het Nederlands, 'De jongen een appel eet' zoals in het Turks of 'Eet de jongen een appel' zoals in het lers?

Michiel van der Louw, een leerling uit 4 vwo op het Emelwerda College in Emmeloord, besloot het uit te zoeken. Hij ontwierp een klein experimentje waarin hij Nederlandse basisschoolleerlingen op een systematische manier wat zinnen in het lers en een paar in de nog exotischere taal Hixkaryana aanbood. Wat bleek? Inderdaad konden de kinderen sommige zinstypen verrassend gemakkelijk leren.

Michiel deed dit onderzoekje omdat hij meedeed aan de Olympiade Nederlands. Hij maakte er [een filmpje](#) over en won er eerder dit jaar [een derde prijs](#) mee.

Vragen en opdrachten

Lees de tekst. De vragen en opdrachten kun je met een klasgenoot maken. Bespreek daarna de antwoorden met de hele klas.

- 1a Leg uit waarom in de eerste zin van het artikel het woord 'schijnbaar' staat.
- 1b De tweede zin is een bewering. In hoeverre zijn jullie het daarmee (on)eens?

Bekijk het filmpje van Michiel van der Louw.

- 2a Wat is de belangrijkste vraag die Michiel wil beantwoorden door middel van het onderzoek?
  - 2b Hoe komt het dat Michiel zo geïnteresseerd is in deze en soortgelijke vragen over taalontwikkeling?
  - 2c Wat is in grote lijnen de opzet van het onderzoek van Michiel? Ofwel: hoe is hij te werk gegaan om zijn vraag te beantwoorden?
  - 2d Wat zijn de twee belangrijkste resultaten van het onderzoek?
  - 2e Welke verklaring heeft hij voor het verschil in de resultaten van beide scholen?
  - 2f Welke verklaringen zijn er voor de belangrijkste uitkomsten?
- 3a Wat vind je van zo'n onderzoek? Is het interessant? Goed opgezet? Geeft het fraaie resultaten?
  - 3b Welk oordeel heb je over de presentatie van Michiel in het filmpje?
  - 3c Bij een (wetenschappelijk) onderzoek meld je meestal welke noodzaak en mogelijkheden er zijn voor verder onderzoek. Wat zouden die in dit geval kunnen zijn?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden eerste onderwerp

- 1a** *Eigen antwoord.* Als je ontevreden bent met je naam, moet je ook kunnen aangeven waarom.
- 1b** *Eigen antwoord.* Problemen met je achternaam kunnen allerlei oorzaken hebben. Een veelgehoorde klacht is dat een buitenlands klinkende naam kan leiden tot discriminatie, bijvoorbeeld als je schriftelijk solliciteert op een baan.
- 1c** *Eigen ervaring.*
- 1d** Als een naam vaak aanleiding geeft tot (flauwe) grappen of overkomt als een 'onbetamelijk' woord, kan dat een reden zijn om een naamswijziging aan te vragen. De voorwaarden daarvoor zijn behoorlijk streng in Nederland. Zie bijvoorbeeld <https://wetten.overheid.nl/BWBR0008951/2022-01-01/0>.
- 2a** *Eigen oordeel.* De actie lijkt nogal onbezonnen, gezien het resultaat.
- 2b** Gratis sushi wordt alleen verstrekt als er 'zalm' in je vóórnaam voorkomt.
- 2c** Je mag maximaal drie keer je naam veranderen. Als je je naam dus al twee keer veranderd hebt, is de verandering met 'zalm' in je naam definitief.
- 2d** Er kwamen te veel aanvragen binnen voor naamsverandering.
- 3a** In Nederland zou dat lastig zijn, omdat er strenge voorwaarden verbonden zijn aan naamsverandering (zie antwoord bij vraag 1d).
- 3b** *Eigen vondst.* Omdat de actie niet kan of mag leiden tot naamsverandering, zou je bestaande (voor)namen moeten kiezen die ook iets met eten te maken hebben, maar je komt toch vooral op achternamen uit, bijvoorbeeld: Boon, Pieper, Kool, Haring, Tong, Brood, Burger. Misschien is dat in het Taiwanees ook zo en heeft de restaurantketen daarom gekozen voor voornamen.
- 4** Het lijkt inderdaad een beetje op een broodjeapverhaal, maar dat hoeft het niet te zijn. Als je op internet zoekt, zijn er vrij veel vermeldingen van deze actie. Een hard bewijs levert dat niet. Het is ook onduidelijk waarom de keten voor 'zalm' gekozen heeft. Misschien komt de aanduiding van dit visgerecht wel als voornaam voor in het Taiwanees.

Antwoorden tweede onderwerp

- 1a** Het woord *schijnbaar* wordt gebruikt omdat (zeer) jonge kinderen wel degelijk moeite doen om hun moedertaal te leren, al zal het ene kind zich daar anders bij inspannen dan het andere.
- 1b** *Eigen oordeel.* Ouders en verzorgers (ook op kinderdagverblijven) doen zeker hun best om woorden uit te leggen of bijvoorbeeld uitspraak te oefenen, soms uitdrukkelijk, soms impliciet door bijvoorbeeld voor te lezen of dingen aan te wijzen. Maar er is een groot verschil in de mate waarin kinderen 'uitleg' krijgen. Ze leren ongetwijfeld ook veel woorden zonder daarbij direct uitleg te krijgen.
- 2a** Die vraag luidt: 'Hoe leren kinderen zinsstructuren in een vreemde taal?'
- 2b** Zijn moeder is taalkundige en zijn vader houdt zich ook bezig met taal.
- 2c** Hij heeft vragen over zinsstructuren in twee zeer verschillende, vreemde talen voorgelegd aan 38 kinderen uit groep 4 van twee verschillende scholen.
- 2d** De zinsvolgorde VSO (werkwoord - onderwerp - lijdend voorwerp), zoals in het Iers, hebben kinderen in het algemeen redelijk snel onder de knie, hoewel die afwijkt van de Nederlandse in standaardhoofdzinnen; de zinsvolgorde OVS (lijdend voorwerp - werkwoord - onderwerp), zoals in het Hixkaryana, krijgen Nederlandse kinderen minder makkelijk onder de knie.
- 2e** Op één school ontbrak het bij veel leerlingen aan concentratie en aandacht.

-
- 2f** De 'Ierse' volgorde lijkt toch wat dichter bij het Nederlands te liggen; denk aan de volgorde in vraagzinnen (al zegt Michiel dit niet). Hij vertelt wel dat de OVS-volgorde zeer zeldzaam is.
- 3a** *Eigen oordeel.* Het onderzoek is natuurlijk beperkt en de onderzoeksvraag is nogal algemeen. Er zijn meer zinsstructuren in het Nederlands dan SVO. Wel laat Michiel zien dat hij goed heeft nagedacht – wellicht met hulp van zijn begeleiders – over de manier waarop hij een enigszins bevredigend antwoord zou kunnen krijgen op zijn onderzoeksvraag.
- 3b** Hij geeft een duidelijke presentatie en gebruikt mooie grafiekjes. Wel is het jammer dat hij zijn verhaal voorleest; het zou aansprekender zijn als hij zijn onderzoeksverslag wat natuurlijker zou presenteren.
- 3c** Hetzelfde onderzoek zou herhaald kunnen worden met andere talen als object. Verder zouden ook andere zinsstructuren bekeken kunnen worden.